

INTERREG V-A "Greece-Bulgaria 2014-2020"
Cooperation Programme

Interreg

EUROPEAN UNION

Greece-Bulgaria

INTEGRA_TOUR

European Regional Development Fund

Виж Чепеларе
Туристически каталог на забележителностите

Проект: „Интегриран подход за развитие на културни и природни обекти в Чепеларе, България и Просочани, Гърция“ (INTEGRA_TOUR)

Project: "Integrated Tourism Approach For the Development of Cultural and Natural Sites in Chepelare, Bg and Prosotsani, Gr" (INTEGRA_TOUR)

See Chepelare
Tourist catalog of landmarks

Interreg

Greece-Bulgaria

INTEGRA_TOUR

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

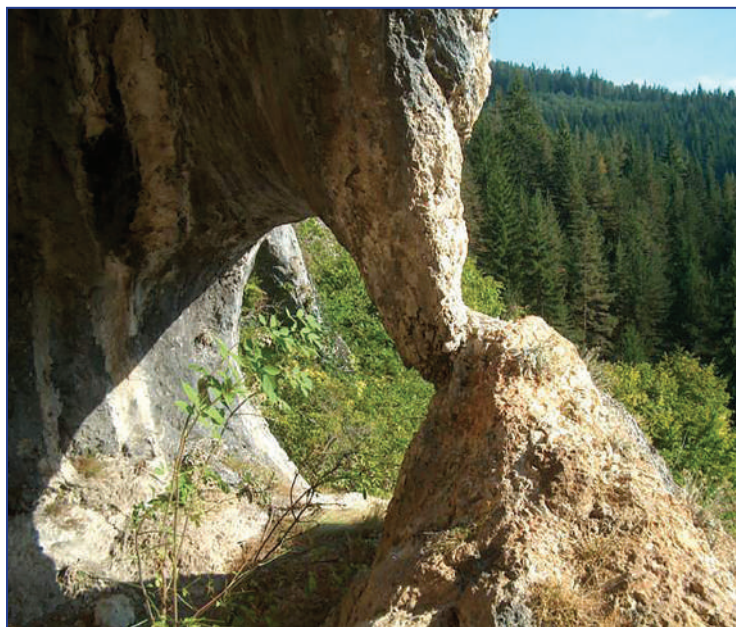
Проект: „Интегриран подход за развитие на културни и природни обекти в Чепеларе, България и Просочани, Гърция“ (INTEGRA_TOUR)

Project: “Integrated Tourism Approach For the Development of Cultural and Natural Sites in Chepelare, Bg and Prosotsani, Gr” (INTEGRA_TOUR)

ВАКЛИТЕ ДУПКИ

Ваклите дупки се намират на 7 километра южно от с. Забърдо и на 2 километра в същата посока от местността “Кабата”. Това е южен ерозиран склон с естествени пещерни образувания, покрити с калцити. Тези интересни скални ниши са обявени за природен феномен.

THE VAKLITE HOLES

The Vaklite holes are 7 km away in the south of Zabardo village and 2 km in the same direction from the Kabata locality. It is a southern eroded slope with natural cave formations, covered with calcite. These interesting rock niches have been declared as a natural phenomenon.

ВОДОПАД ДУПЛЕВО

Водопадът Дуплево е най-близкият до село Орехово - само на няколкокостотин метра на запад от селището. Той е разположен в най-долната част на скалното дефиле под връх Орешница, като внушително се излива точно пред входа на пещерата Голямата дупка. Водопадът има височина на пада 20 м.

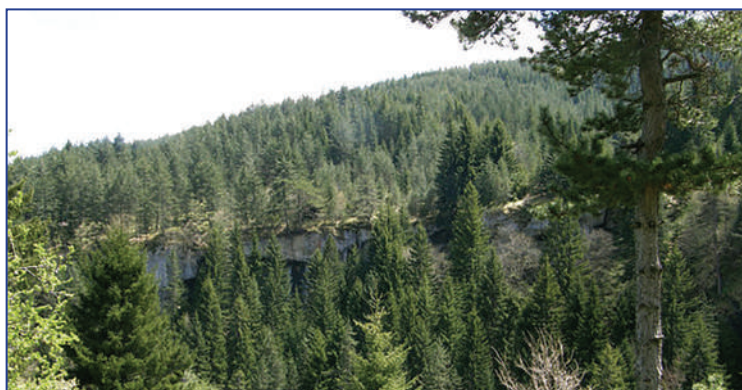

THE DUPLEVO WATERFALL

The Duplevo waterfall is the closest waterfall to the village of Orehovo and it is at about a few hundred meters away in the west of the village. The waterfall is located in the lowest part of the gorge under the Oreshitsa peak, and it impressively pours down just outside the entrance of the Big hole cave. The waterfall has a fall height of 20 m.

КОСТЕН КАМЪК

Костен камък е колосален скален масив, приличащ на огромна стена, над която расте вековна смърчова гора. Намира се на 4 км. югозападно от с. Орехово. Този естествен скален феномен е отбелязан като природна забележителност в енциклопедията през 1965 г. Има естествен водопад над голяма скална ниша с височина на водния пад 30 м., който придава величие на местността. Свързан е с каменния каньон в местността “Койлово дере”. Обявен е за природна забележителност. Има предание, че от ръба на пропастта са хвърляни живи жителите на близкото село Койлово, отказващи да приемат исляма във времената на неговото насилствено налагане сред българското население. Подножието на скалата било осеяно с кости, откъдето и дошло името на местността.

THE KOSTEN KAMAK

The Kosten kamak (bone stone) - a colossal rock massif, resembling a huge wall, on which grows a century-old spruce forest. The Kosten kamak is located 4 km in the south-west of Orehovo village. This natural rock phenomenon was noted as a natural landmark in the encyclopedia in 1965. There is a natural waterfall above a large rock niche with a water fall height of 30 meters, which adds majesty to the area. It is connected to the stone canyon in the area of Koylovo dere. It has been declared as a natural landmark. There is a legend, that tells that when the residents of the nearby village of Koilovo, refused to accept Islam at the time of its enforced imposition among the Bulgarian population, were thrown alive from the edge of the precipice. Bones were scattered at the foot of the rock, which gave the name of the area.

ВОДОПАД КОСТЕН КАМЪК

Водопадът се намира до скалния феномен Костен камък и е наречен със същото име. Водите му се изливат от огромна дупка в скалата, а височината на водния пад е 30 метра. Ореховските водопади са пълноводни само през пролетта.

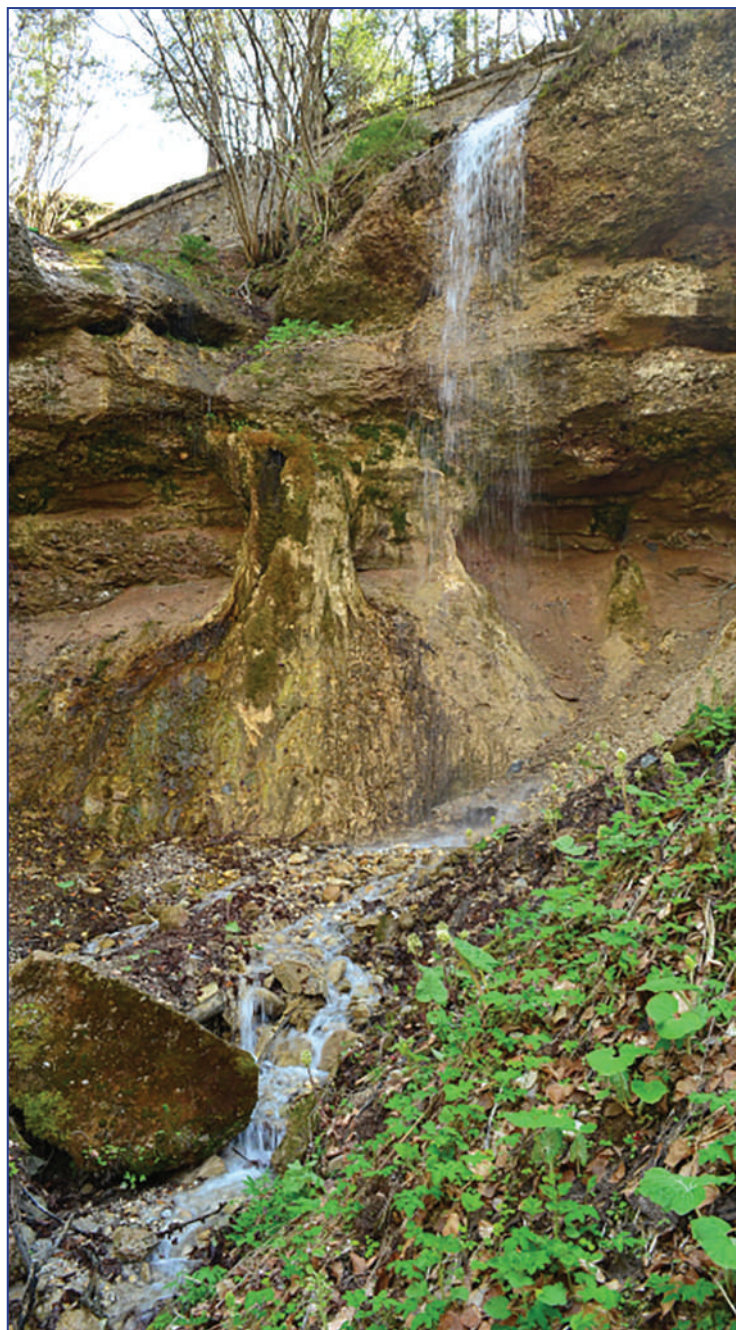

KOSTEN KAMAK WATERFALL

The waterfall is located next to the rock phenomenon Kosten kamak (Bone stone) and it has the same name. The waters of the waterfall are poured from huge hole in the rock and the height of the waters is 30 meters. The waterfalls of the Orehovo village area are high-watered only in the spring.

ВОДОПАД „СКАКАЛОТО“

Водопад „Скакалото“ се намира на 2 километра южно на пътя, водещ от Орехово до хижа Персенк. Височината на пада на „Скакалото“ е 30 м.

“SKAKALOTO” WATERFALL

“Skakaloto” Waterfall is located 2 kilometers in the south of the road leading from Orehovo village to the Persenk Hut. The waterfall has a fall height of 30m.

ГЛУХИТЕ КАМЪНИ

„Глухите камъни“ са естествени скални образувания, разположени край с. Забърдо. Съществува хумористично предание за това как получават наименованието си:

Исеин Аговски - син на Кара Ибрахим, и Абдулах Аговски - внук на същия, веднъж срещат Таню Войвода и решават да се пошегуват с него. Казват му, че ако някой говори от едната страна на изправения камък, то от другата нищо не се чува. Първоначално Таню не вярва, но двамата шегаджии му предлагат сам да провери. Решават Таню да застане от едната страна на камъка, а Исеин и Абдулах да отидат от другата и да викат, за да се убеди Таню, че нищо не се чува. Така и става - само че Исеин и Абдулах мълчат и не издават звук. След като Таню известно време се напъгал да чуе виковете на двамата си познати, отива при тях и ги пита: „Вие викате ли?“, „Викаме!“ - отвръщат двамата шегаджии - „Ако искаш, ти сега викай, а ние ще слушаме.“ Отново войводата се съгласява, връща се от другата страна на камъните и започва да вика с всички сили. След известно време отива при Исеин и Абдулах и пита, „Чувате ли нещо?“, „Нищо не се чува. Ти викаш ли?“ - питат престорено Исеин и Абдулах. Таню Воевода се връща и почва да вика още по-силно, а Исеин и Абдулах Аговски продължават весело по пътя за Чепеларе, присмивайки се на доверчивостта на войводата.

GLUHITE KAMANI

Gluhite kamani (the deaf stones) are natural rock formations, located near Zabardo village. There is a humorous story about how they get their name "The Deaf Stones". Issein Agovski - the son of Kara Ibrahim and Abdullah Agovski - the grandson of the same, once meet Tanyo Voyvoda (voyvoda - chief, leader) and decide to joke with him, telling him that if one speaks on the one side of the stones, then nothing can be heard on the other. At the beginning, Tanju does not believe, but the two jokers decide to persuade him. They decide Tanju to stand on the one side of the stones, and Issein and Abdullah on the other, sure that nothing can be heard. But Issein and Abdullah are silent all the time. After straining for a while to hear the shouts of his two acquaintances, Tanju goes to them and asks them: "Are you yelling?", "Yes, we are!" - "If you want, you can shout again and we will listen to". The voivode agrees, he goes back to the other side of the stones and starts shouting as loud as he can. After some time, he goes back to Issein and Abdullah and asks: "Do you hear anything?", "Nothing can be heard. Are you shouting?" Issein and Abdullah ask him. Tanju Voyvoda goes back and shouts loudly, but Issein and Abdullah start winking towards Chepelare laughing at Tanju.

КУЦИНСКОТО БЛАТО

Куцинското блато, намиращо се в района на село Проглед, е естествено находище на Родопски крем, включен в Червената книга на България. Обявено е за природна забележителност.

KUTZINSKOTO SWAMP

Kutzinskoto swamp (the swamp of Kutzin) is situated in the area of Progled village. The swamp is a natural field of the Rhodope cream - flower, included in the Red Book of Bulgaria. Kutzinskoto swamp has been declared as a natural landmark.

ПРИРОДЕН ФЕНОМЕН „ЧУДНИТЕ МОСТОВЕ“

„Чудните мостове“ е един от най-интересните природни феномени в България, намиращ се в Централните Родопи по източния склон на рида Чернатица. Природните образувания са разположени на 1450 м. Надморска височина на площ от 40.3 ха и отстоят на 80 км южно от Пловдив и на 35 км северозападно от Чепеларе. Чудните мостове представляват огромни мраморни арки, свързващи двата бряга на река Дълбок дол, която тече от връх Голям Персенк 2091 м) сред вековни елови и борови гори. Те носят още името Еркюприя (от турски „ер“ - земя и „кюприя“ - мост).

Феноменът е интересен не само с внушителния си вид, но и с историята за своя произход. Някогашна пещера, образувана в мраморния щок от водите да река Дълбок дол, се е срутила - навярно при земетресение. Водите са отнесли падналите отломки и така са се образували два редки по своята красота естествени скални моста.

Първият по-голям мост е с обща дължина 96 м и височина 70 м. Сводът му се извисява на 45 м над реката. Мраморният блок, от който е изграден, е широк 12-15 м. По него минава път. В стените му има две свързани една с друга пещери и множество карстови кухини, където намират убежище много птици и прилепи.

На около 200 м по-надолу е вторият мост, който с широчината си от 60 м прилича на дълъг тунел. Общата му височина е 50 м, а само арката е 30 м. Близко пред втория мост е входът на Ледената пещера, в която до късно лято се задържа лед.

THE WONDERFUL BRIDGES NATURAL PHENOMENON

Wonderful bridges are one of the most interesting natural phenomena in Bulgaria, located in the Central Rhodopes along the eastern slope of the Chernatitsa ridge. They are located at 1450 m. on an area of 40.3 ha and 80 km south of Plovdiv and 35 km northwest of Chepelare. The Wonderful Bridges are huge marble arches, connecting the two banks of the Dalbok Dol River, which runs from the peak of Golyam Persenk (2091 m) among a century-old fir and pine forests. They also have the name Erkupriya (from the Turkish "er" - "land" and "kyupri" - "a bridge").

The phenomenon is interesting not only for its impressive appearance, but also for the history of its origin. A former cave formed in the marble stem from the waters of the River Dalboc has collapsed, probably because of an earthquake. The waters carried away the fallen debris and thus formed two rare natural rock bridges.

The first larger bridge has a total length of 96 m and a height of 70 m. Its arch rises 45 m above the river. The marble block it is made of is 12-15 m wide. Within its walls are two caves connected to each other and numerous karst cavities where many birds and bats live.

About 200 m away is the Second Bridge, which has a width of 60 m, looks like a long tunnel. Its total height is 50 m, and only the arch is 30 m. high. Near the Second Bridge is the entrance to the Ice Cave, where ice can be seen till late summer.

СМЪРЧОВОТО СЪЗВЕЗДИЕ “АРДАШЛЪ” (ЧЕПЕЛАРСКИТЕ ЮНАЦИ)

Смърчовото съзвездие “Ардашлъ” край Пампорово - вековен смърч с тринадесет “брата” (разклонения, но започващи от самия корен под земята). Обявен за природен паметник със заповед № 2276 / 5.12.1967г. на Министерството на горите и горската промишленост.

SPRUCE CONSTELLATION ARDASHLE (CHEPELARE HEROES)

The spruce constellation "Ardashle" near Pamporovo - is a century-old spruce with thirteen "brothers" (branches starting from the root itself). Declared a natural monument with Order No. 2276 / December 5, 1967. of the Ministry of Forests and Forestry.

ПЕЩЕРА ЧЕЛЕВИЩНИЦА

Пещера Челевищница се намира на югозапад от село Забърдо в местността „Айдарски камък“ във високите части на камъка. Пещерната пропаст е дълбока 36 м. От дъното ѝ започва гигантски конус, състоящ се отдолу от плътен глинест и почвен насип. Върху него са натрупани хиляди камъни, на места подпирани от огромни, надвишли блокове. В пропастта няма никакви форми.

CHELEVISHTNITSA CAVE

Chelevishtnitsa Cave is located in the south-west of Zabardo village in the area of "Aydarski kamak", in the high parts of the stone. The cave is 36 meters deep. A giant cone, consisting of a dense clay and soil embankment, begins at the bottom of the cave. Thousands of stones have been piled on it, in places propped up by huge, overhanging blocks. There are not any forms in the precipice.

ПЕЩЕРА СЛИВОВА ДУПКА

През 60-те години на XX век Шабан Сливов и други ловци от село Забърдо, гонейки една златка в местността под Заградска чука, недалеч от пещерата Тъвната дупка, случайно откриват отвор в скалите, а зад него - просторна пещера. Сливов надниква в пещерата, но нищо не можело да се види. На следващия ден той влиза в пещерата и гледката го поразява. Там имало много кости от човешки скелети - предимно детски. Дотогава за тази пещера в Забърдо никой нищо не знаел. Но-вооткритата пещера се намира на 200 - 300 м. на изток от Тъвната дупка на още по - скрито и закътано място.

SLIVOVA HOLE CAVE

In the 1960s, Shaban Slivov and other hunters from the village of Zabardo, chasing a marten in the area under Zagradaska chuka, not far from the Tiovnata hole cave, accidentally found a hole and a spacious cave behind it. Slivov peered into the cave, but nothing could be seen. The next day he entered the cave and the view struck him. There were a lot of human skeletons' bones there, mostly children's bones. Till that moment, nobody knew about this cave in Zabardo. The newly discovered cave is located 200 - 300 m in the east of the Tovovna dupka cave, in an even more hidden and sheltered place.

НАЦИОНАЛНА АСТРОНОМИЧЕСКА ОБСЕРВАТОРИЯ РОЖЕН

Националната астрономическа обсерватория Рожен е открита официално на 13.03.1981 г., но редовната наблюдателна дейност по научни програми датира от септември 1980. Тя е най-голямата еднократна инвестиция на България в научна инфраструктура (над 12 млн.лв.) и все още е най-голямата астрономическа обсерватория на Балканите и въобще в този район на Югоизточна Европа.

THE ROZHEN NATIONAL ASTRONOMICAL OBSERVATORY

The Rozhen National Astronomical Observatory was officially opened on 13 March 1981, but regular scientific activity dates back to September 1980. It is Bulgaria's biggest investment in the scientific infrastructure (over BGN 12 million) and is still the biggest astronomical observatory on the Balkans and in general in this region of the Southeastern Europe.

МУЗЕЙ НА РОДОПСКИЯ КАРСТ - ЧЕПЕЛАРЕ

Музеят на родопския карст в Чепеларе съществува от 1980 г. Той е единственият подобен музей на Балканския полуостров.

Експозицията започва с раздел геология. В няколко витрини са показани красиви минерали, характерни за пещерите. Част от сбирката се състои и от минерали, които се намират на повърхността на земята, но са много характерни за района на Родопите - ахати, корунд и други скъпоценни и полускъпоценни камъни.

Развитието на пещерното дело в България може да бъде проследено в залата, посветена на 80-годишнината на пещерното дело в България. В сбирката е включена и уникална петромаксва лампа, принадлежала на Иван Буреш (1885 г. - 1980 г.), зоолог и ентомолог, който пръв в България започва да проучва обитателите на пещерите и открива нови за науката видове.

Музеят по спелеология притежава и богата сбирка от различни видове скали и пещерни образувания.

Отделите по биоспелеология и пещерна палеонтология са едни от най-интересните за посетителите. В отдел биоспелеология са показани животински видове, които живеят в пещерите. За българските пещери това основно са безгръбначни животни - паяци, скакалци, рачета, стоножки, бръмбари. Един от най-интересните екземпляри е бръмбарът „Светломразец”, който умира, ако излезе на светло.

В експозицията по палеонтология са показани животните, които са обитавали пещерите. В родопските пещери са намерени много кости от пещерна мечка. Посетителите на Музея по палеонтология могат да видят възстановен изцяло от естествени кости скелет на пещерна мечка - масивен бозайник, който, изправен на задните си лапи, е достигал до 4,5 м височина. Животно-

то е изчезнало след последния ледников период на Земята.

Друга любопитна подробност, която посетителите научават, е, че пещерите в региона са били обитавани и от пещерни леопарди в миналото. В музея може да се види част от долна челюст на леопард, която е най-старата кост от такова животно, намерена в цяла Европа. В музея има и останки от носорози, които преди хиляди години са населявали територията на съвременна България.

Последната сбирка в музея е посветена на хората, обитавали пещерите преди хиляди години. Повечето от най-старите експонати в музея са от Ягодинската пещера и са на 6000 години.

МУЗЕЙ НА РОДОПСКИЯ КАРСТ - ЧЕПЕЛАРЕ
THE MUSEUM OF THE RHODOPE KARST

THE MUSEUM OF THE RHODOPE KARST

The Museum of the Rhodope Karst in Chepelare has existed since 1980. It is the only museum of its kind on the Balkan Peninsula.

The exposition begins with a geology section. Several exhibitions show the beautiful minerals which are characteristic of the caves. One part of the collection also consists of minerals, which are located on the surface of the earth, but are very characteristic of the Rhodope region - agate, corundum and other precious and semiprecious stones.

The development of the cave deed in Bulgaria can be seen in the hall dedicated to the 80th anniversary of the cave deed in Bulgaria. The collection also includes a unique petromax lamp, that belonged to Ivan Buresh (1885 - 1980), a zoologist and entomologist, who first began researching cave dwellers in Bulgaria and discovered new species.

The Museum of Speleology also has a rich collection of various types of rocks and cave formations.

The departments of biospeleology and cave paleontology are among the most interesting for visitors. The biospeleology department shows the animal species that lived in the caves. These are mainly invertebrates - spiders, grasshoppers, crabs, centipedes, beetles. One of the most interesting specimens is the beetle "Svetlomrazets" beetle, which, if it is in the light, it dies.

The paleontology exposition shows the animals that inhabited the caves. Many bones from a cave bear were found in the Rhodope caves. Visitors to the Museum of Paleontology can see the cave bear skeleton completely recovered from natural bones. The bear was a huge mammal, which in upright position reached 4.5 meters in height. The animal extinct during the last glacial period on the Earth.

Another curious detail that visitors will learn is that caves in the region have also been inhabited by cave leopards in the past. The museum visitors can see a part of the leopard's lower jaw, which is the oldest bone of such an animal found throughout Europe. In the museum there are also rhinoceros' remains that inhabited the territory of contemporary Bulgaria thousands of years ago.

The last collection at the museum is dedicated to the people who inhabited the caves thousands of years ago. Most of the oldest exhibits in the museum are from the Yagodina Cave and are 6000 years old.

ПАМЕТНИК НА ЗАГИНАЛИТЕ ВЪВ ВОЙНИТЕ ЧЕПЕЛАРЦИ

Мемориалът е посветен на всички чепеларци, загинали във войните, водени от България в периода от 1885 до 1945 г. в защита на нейната територия или за свободата на останалото под чуждо владичество българско население. Построеният през 1936 г. паметник е открит на 8 август 1937 г. от Пловдивския митрополит Максим, в присъствието на отявления чепеларски писател, етнограф, историк, географ, общественик и политик Васил Дечев и други видни граждани и общественици.

До паметника е поставена паметна плоча с имената на осем загинали в Отечествена война.

WAR MEMORIAL OF CHEPELARE

The memorial is dedicated to all Chepelare citizens, killed in the wars fought by Bulgaria from 1885 to 1945 in defense of its territory or for the freedom of the Bulgarian population, remaining under foreign rule. The monument was built in 1936 on August 8, 1937 and blessed by Metropolitan Maxim of Plovdiv, in the presence of the distinguished Chepelare writer, ethnographer, historian, geographer, public figure and politician Vasil Dechev and other prominent citizens and public figures. A memorial plaque with the names of eight killed in the Patriotic War is placed next to the monument.

МУЗЕЙ НА СКИТЕ И СКИ СПОРТА - ЧЕПЕЛАРЕ

Музеят на скиите и спорта в гр. Чепеларе е единствен по рода си в България. Намира се в сградата на читалище „Родопска искра“ в града. Открит е през 1998 г., след като голямата българска биатлонистка Екатерина Дафовска печели златен медал на Зимните олимпийски игри в Нагано, Япония. Именно тази олимпийска титла е в основата на инициативата за откриване на такъв музей в града. Идеята е на Димитър Райчев. Сред първите дарители и учредители на музея са бивши и настоящи скиори, Община Чепеларе и фабриката за ски в града.

Музейният фонд от над 700 различни експоната (купи, медали, снимки и други) показва развитието на зимните спортове и скиите в региона, и спортната история на личности, допринесли за развитието на ски спорта и на града като ски - център.

Посетителите имат възможност да научат много интересни факти, свързани с някои от най - успешните български спортисти в зимните спортове - Екатерина Дафовска, Шинка Куцинова, Кръстана Стоева, Борислав Киряков, Радослав Янков, Димитър Герджиков и други- от старото и младото поколение, записали имената си в златните страници в историята на родния и световния ски спорт.

THE MUSEUM OF SKI AND SKI SPORTS

The Museum of Ski and Ski Sports in Chepelare is the only museum

of its kind in Bulgaria. It is located in the building of the “Rhodope Spark” Community Center in the city. The museum was founded in 1998 when the great Bulgarian biathlete Ekaterina Dafovskaya won a gold medal in Winter Olympic Games in Nagano, Japan. This Olympic title was the inspiration to be opened such a museum collection in the city. The idea for the creation of the museum collection belonged to Dimitar Raychev. Among the first givers and founders are former and current skiers, the Municipality of Chepelare and the ski factory in the city.

The museum collection has over 700 different exhibits (cups, medals, photos and more) that shows the development of winter sports and skiing in the region and the sports history of individuals who contributed to the development of skiing and the town as a ski center.

Visitors have the opportunity to learn a lot of interesting facts related to some of the most successful Bulgarian sportsmen in winter sports - Ekaterina Dafovskaya, Shinka Kutsinova, Krastana Stoeva, Borislav Kiryakov, Radoslav Yankov, Dimitar Gerdjikov and others, from the old and the young generation who wrote down their names in the golden pages of Bulgarian and world skiing history.

ЦИРИКОВА ЦЪРКВА

На 2,5 км от Чудните мостове при с. Забърдо се намира Цирикова църква - връх, намиращ се в местността "Кабата" и паметник на културата с национално значение. Днес от някогашната крепост са останали само руини, които говорят за съществуването ѝ. На върха, на мястото на някогашната стара църква, сега е построен параклиът "Св. Дух". В местността „Кабата“ сред широката поляна до средата на 17 век имало църквица, където хората се черкували.

По време на помохамеданчванията там, точно на неделната служба се появил турския главатар Дели Софта с голяма орда еничери. Заобиколил църквата, докато вътре били жителите на Старо село. Изкарал ги навън, разтоварил пред тях два товара чалми и фесове и според запазеното предание рекъл: "Ей, кавури, избирайте или фесовете, или главите..." Някои се подчинили, но повечето отказали.

Твърдите във вярата били вкарани в черквата, където турците един по един изклали всички, заедно с малките деца. Църквата се огласила от викове и писъци, които се чули в цялата планина. Отрязаните глави на българите били хвърлени в околните урви от високи скали и долу, в малката пещера, столетия се намирали черепи и кости на мъчениците, зарити в пръстта. От тези именно писъци и плач ("цирикане") по време на клането, църквата и връхът получили името си.

TSIRIKOVA CHURCH

2.5 km away from the Wonderful Bridges near the village of Zaburdo is the Tsirikova Church, a peak located in the area of Kabata; a cultural monument of national importance. Today, only the ruins of the former fortress are left that speak of its existence. On the top, on the place of the former old church, is now built the chapel “St. Duh”. In the middle of the 17th century in the Kabata area, in a wide meadow there was a small church, where people came to pray.

But one day during the Sunday church service the Turk Delhi Softa with a big horde of Jannissars appeared. He made the people to go out of the church, put two piles of turbans in front of them and according to the legend, he said: “ Choose either turban or to be alive...”. Some obey, but most of them-refused.

People who believed firmly in the faith were put into the church where the Turks slaughtered all of them one by one together with the young children. There were a lot of cries and shouts in the church that could be heard throughout the mountain.

The heads of Bulgarian were thrown down into the precipices surrounded by cliffs and rocks and martyrs’ bones and skulls buried into the soil were found in the following centuries. And because of the cries and the shout during the slaughtering, the church and the top got the name “Tsirikova church”.

ЦЪРКВА “УСПЕНИЕ НА ПРЕСВЕТА БОГОРОДИЦА” - К.К. ПАМПОРОВО

Според едно предание, до преди век на долно-дерекейските жетварки, които жътели нива на „сложно място“, редовно се явявала прибулена мома, която им казвала, че тук някога е имало манастир, а тя била от манастира и била светица. Оттогава тази местност се нарича „Светицата“ (Източник: К. Глушков „Кръстовата планина“ стр. 63, Асеновград 2017)

Църква “Успение на Пресвета Богородица” в к.к. Пампорово представлява триапсидна, кръстовидна постройка. По инициатива на боголюбиви граждани в началото на 90-те години на XX век се учредява Сдружение с нестопанска цел „Християни“, което започва строежа на храма. Със съдействието на Българската национална телевизия дарителската кампания се популяризира в цялата страна. Новопостроената църква е осветена на 30. 10. 1999 г. от пловдивския митрополит Арсений в присъствието на хиляди богомолци, както и на Президента на Републиката и почти целия министерски съвет.

ASSUMPTION OF THE BLESSED VIRGIN CHURCH - PAMPOROVO

According to the legend, a century ago women from Dolno Dereke village (now the village of Momchilovtsi) who reaped in a meadow “were visited” by a young woman in shrouds telling the reapers that once there was a monastery there and that she was a saint. Till then the name of this place is “The Saint”.

(Source: K. Glushkov 'The Cross Mountain', p. 63, Asenovgrad 2017)

The Church of the Assumption of the Blessed Virgin in Pamporovo - is a triapid, cruciform structure. In the early 1990s, the Non-profit Association "Christians" was found and it began the construction of the temple. With the help of the Bulgarian National Television, the donation campaign is being promoted throughout the country. The new church was consecrated on October 30 1999, by Metropolitan Arseny of Plovdiv in the presence of thousands of worshipers, including The President of the Republic himself and almost the entire Council of Ministers.

ЦЪРКВА „ВЪЗНЕСЕНИЕ ГОСПОДНЕ“

В село Павелско е църквата „Възнесение Господне“, която е построена през 1834 г. за 40 дни. Това е трикорабна базилика с по четири колони и с по пет свода във всяка. Тя има три олтарни апсиди. Осветена е през 1836 г. на Илинден от митрополит Натанаил Пловдивски. Изграждането на камбанарията става през 1865 г. Тя е на 8 м. от църквата, с височина 17 м. и е на 5 етажа. Храмът е обявен за паметник на културата.

CHURCH OF THE ASCENSION

In the village of Pavelsko is situated the Church of the Ascension, which was built in 1834 for 40 days. This is a three-nave basilica with four columns and five arches in each. It has three altar apses. It was consecrated in 1836 at Ilinden by Metropolitan Nathanael Plovdiv. The bell tower was built in 1865. It is 8 meters away from the church, 17 meters high and it has 5 floors. The temple was declared as a cultural monument.

ЦЪРКВА „УСПЕНИЕ БОГОРОДИЧНО“

Множили се чепеларци, роили се и махалите, та църквата „Св. Атанасий Велики“, започнала да става тясна. От друга страна, поради това, че църквата се намирала в долния край на селото, добирването до нея в сняг и лошо време от отдалечените махали си било цяло приключение. Същия път извървявали и децата, които ходели да учат „четмо и писмо“ в училището до църквата. Затова оглавяваните от белювци горни махали намислили градеж на нова църква - този път в тяхната Бельовска махала. Тази идея се родила в главата на Митьо Киряков, известен стоител на църкви.

На 8 юни 1860 г. започнали да копаят основите на църквата. Там се натъкнали на стар храм с дебели дъгообразни зидове, но всичко намерено си оставили на място. Строежът се проточил, защото църквата била голяма, а парите малко. Тогава един от инициаторите, Хаджи Радко, се отправил към портите на Патриаршията в Цариград, където получил разрешение за събиране на помощи. При първата обиколка ошетал Тракия, но парите скоро свършили. Наложило се да тръгне на задморска просия и стигна чак до Масър - Египет, като успял да спечели милостинята на Александрийския патриарх.

И така най-после църквата била построена. Освещението на храма „Успение Богородично“ се извършило на 16 юли 1867 г. и се превърнало в голям празник на селото. (Източник: К. Глушков „Кръстовата планина“ стр. 44, Асеновград 2017)

THE CHURCH OF THE ASSUMPTION OF THE VIRGIN

Chepelare's population was growing, new neighbourhoods were created and the church "St. Athanasius the Great" began to get narrow. On the other hand, because the church was located at the lower end of the village, it was difficult to get in the church in snow and in bad weather from the remote neighborhoods. The same adventure was experienced by the children who went to the schurch school. That is why the upper neighborhoods, who were leaded by „belyovtsi” decided to build a new church, that time in their “Belyovska” neighborhood. That was an idea of Mityo Kiryakov - a famous church builder.

On June 8, 1860, they dug the foundation of the church. There they came across an old temple with thick, arched walls, but they left everything in place. The construction was delayed because the church was big and the money was little. Then one of the initiators, Hadji Radko, went to the Patriarchate of Constantinople, where he received permission to ask for help. He went around the Thrace, but the money was soon over. He had to start asking for help again and reached Mas-seur - Egypt, and he succeed to get the alms of the Patriarch of Alexandria.

And in that was the church was built. The Church of the Assumption of the Virgin was celebrated on 16th July , 1867 and became a great holiday of the village. (Source: K. Glushkov “The Cross Mountain” p. 44 Asenovgrad 2017)

ЦЪРКВА „СВ. АТАНАСИЙ ВЕЛИКИ“, ГР. ЧЕПЕЛАРЕ

Църквата “Св. Атанасий Велики” в гр. Чепеларе е художествен паметник на културата с потенциал за статут на паметник с местно значение. Тя била построена за 60 дни през есента на 1834 г. с активното участие на цялото местно население, въпреки забраната на турците. Тържествено е осветена на 11 юли 1835 г. от пловдивския митрополит Никифор. През 1841 година в двора на църквата е построено и започва да функционира най - старото килийно училище в Централните Родопи.

„ST. ATHANASIUS THE GREAT ” CHURCH, CITY OF CHEPELARE

The Church of St. Athanasius the Great in Chepelare is an artistic monument of culture, which has a status of a monument of local importance. It was built for 60 days in the autumn of 1834, with the active participation of the population, despite of the prohibition of the Turks. It was solemnly consecrated on July 11, 1835 by the Metropolitan of Plovdiv Nicephorus. In 1841, the oldest church school in the Central Rhodopes was built and started functioning in the yard of the church.

ЦЪРКВА СВ. ПАНТЕЛЕЙМОН” - С. ПРОГЛЕД

В началото християнските обреди в селото били извършвани от поп Васил по домовете, а след построяването на училището през 1900 г., то по съвместителство било използвано и за молитвен дом. В зависимост от случая, в единствената голяма класна стая на преден план били изваждани черната дъска или два дървени свещника. Клепалото било отвън пред навеса. Идеята за църквата дошла пак от поп Васил, определил и патрона ѝ - света Марина, която почитали на свещената грамада в ливадите край селото.

Църквата „Св. Пантелеймон” в с.Проглед е построена през 1921 г., а е осветена през 1928г. на 9 август - денят на Св. Пантелеймон - от Пловдивския викарен епископ Харитон. През 1983 г. към църквата е изграден комплекс от притвор, канцелария и камбанария.

ST. PANTELEIMON CHURCH, PROGLED VILLAGE

At the very beginning the Christian rituals in the village were performed by the priest Vassil at people's homes, but when the school was built in 1900, the school started being a house of worship, too. According to the case in the only classroom was placed the blackboard and two candlesticks. It was the priest Vassil who gave the idea and announced its patron-the holy Marina who the people worshipped in the holy place in the meadows around the village.

The church of St.Pantaleimon in the village of Proglod was built in 1921, but consecrated in 1928 on 9th August - the Day of St.Pantaleimon - by the bishop of Plovdiv Hariton. In 1983 a complex of narthex, an office and a bell tower was built.

*Настоящият каталог е създаден в рамките на проект:
„Интегриран подход за развитие на културни и природни обекти в Чепеларе, България
и Просочани, Гърция” (INTEGRA_TOUR), Договор № B2.6c.01/31.08.2017, който
се осъществява с финансовата подкрепа на програмата за сътрудничество
INTERREG V-A „Гърция-България, 2014-2020, съфинансирана от Европейския
съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие и от националните
фондове на страните, участващи в програмата Гърция - България.
Отговорността за съдържанието на документа се носи от Община Чепеларе
и при никакви обстоятелства не може да се счита, че този документ отразява
официалното становище на Европейския съюз и Управляващия орган.*

**INTERREG V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020”
Cooperation Programme**

*This catalog has been developed within the framework of the project:
“Integrated Tourism Approach For the Development of Cultural and Natural Sites in Chepelare,
Bg and Prosotsani, Gr ” (INTEGRA_TOUR), financed under the Cooperation Programme
INTERREG V-A “Greece-Bulgaria 2014-2020”, Subsidy contract № B2.6c.01/31.08.2017.
The Project is co funded by the European Regional Development Fund and by national
funds of the countries participating in the Interreg V-A “Greece - Bulgaria
2014-2020” Cooperation Programme. The responsibility for the content
of the document lies with the Municipality of Chepelare and under no
circumstances can be considered that this document reflects the official
opinion of the European Union and the Contracting Authority”*